

DOI: 10.62829/VNHN.345.23.29

NGHIÊN CỨU, VẬN DỤNG SÁNG TẠO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH TRONG PHÁT TRIỂN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA HIỆN NÀY PHẢI QUÁN TRIỆT QUAN ĐIỂM LỊCH SỬ CỤ THỂ

✍ TS. Hà Thị Mỹ Hạnh - TS. Vương Hồng Hà
Học viện Chính trị khu vực I

● **TÓM TẮT:** Sự nghiệp đổi mới đất nước trên nền tảng chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh ngày càng đi vào chiều sâu, trong đó nhiệm vụ phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa bên cạnh những thành tựu đã đạt được trong thời gian qua cũng đang đứng trước nhiều khó khăn, thách thức đan xen, nhiều nội dung mới đặt ra cần phải giải quyết. Tất cả những điều này đang đặt ra đòi hỏi chúng ta phải tiếp tục vừa kiên định, nghiên cứu, vừa vận dụng, phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh cho phù hợp tình hình thực tiễn mới. Đồng thời, có kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh chúng ta mới bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch tấn công vào công cuộc đổi mới của Việt Nam.

● **Từ khóa:** Tư tưởng Hồ Chí Minh; kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; quan điểm lịch sử cụ thể.

● **ABSTRACT:** The cause of national renewal on the basis of Marxism-Leninism and Ho Chi Minh's thought is increasingly going into depth, in which the task of developing a socialist-oriented market economy, in addition to the achievements gained in the past time, is also facing many difficulties and challenges, many new issues need to be resolved. All of these are requiring us to continue to be steadfast, to research, and to apply and creatively develop Ho Chi Minh's thought to suit the new practical situation. At the same time, only by being steadfast and applying and creatively developing Ho Chi Minh's thought can we protect the Party's ideological foundation, fight against and refute erroneous and hostile views that attack Vietnam's renewal.

● **Keywords:** Ho Chi Minh's thought; socialist-oriented market economy; specific historical viewpoint.

Ngày nhận bài: 07/8/2024 - Ngày bình duyệt: 22/8/2024 - Ngày duyệt đăng: 26/8/2024

ĐẶT VẤN ĐỀ:

Nghiên cứu, vận dụng, phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh phải trên cơ sở kiên định bản chất khoa học, cách mạng vốn có, những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, trên quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam, không hoang mang, dao động, mất phương hướng. Đồng thời cần tránh khuynh hướng nhân danh “kiên định” để ngại đổi mới, không dám bổ sung, vận dụng, phát triển sáng tạo, rơi vào bảo thủ, trì trệ, giáo điều, không thấy được những đổi thay của thực tiễn, sự phát triển của khoa học - công nghệ. Ngược lại, cũng cần tránh khuynh hướng nhân danh “đổi mới, bổ sung, vận dụng, phát triển sáng tạo” để xét lại, xuyên tạc, một cách vô nguyên tắc, phủ định sạch trơn bản chất khoa học, cách mạng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh thường xuyên căn dặn, nhắc nhở cán bộ, đảng viên phải khắc phục bệnh giáo điều đồng thời phải đề phòng chủ nghĩa xét lại, phải xuất phát từ hoàn cảnh thực tiễn của Việt Nam, phải nắm vững quy luật phát triển của cách mạng, phải tính toán cẩn thận những điều kiện, những biện pháp cụ thể, có như vậy mới định ra được đường lối, phương châm, bước đi cụ thể của cách mạng xã hội chủ nghĩa thích hợp với tình hình nước ta. Những quan điểm này của Người có giá trị, ý nghĩa thiết thực đối với cán chúng ta trong việc nắm vững và xử lý quan hệ giữa kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh trong phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, phù hợp với bối cảnh lịch sử trong nước và cục diện, xu thế mới trên thế giới hiện nay.

NỘI DUNG:

1. TÍNH TẤT YẾU CỦA VIỆC NGHIÊN CỨU, VẬN DỤNG SÁNG TẠO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH TRONG PHÁT TRIỂN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở VIỆT NAM PHẢI QUÁN TRIỆT QUAN ĐIỂM LỊCH SỬ CỤ THỂ

Nghiên cứu, vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí

Minh là tất yếu khách quan. Điều này xuất phát từ chính bản chất nội tại của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Bởi vì, thực tế lịch sử đã chứng minh phát triển vừa là một đặc trưng, vừa là một giá trị bền vững của tư tưởng Hồ Chí Minh. Tư tưởng Hồ Chí Minh về bản chất, đặc điểm là một hệ thống mở, đến với chủ nghĩa Mác - Lênin, coi đó là cảm nung thần kỳ, nhưng trong quá trình hoạt động thực tiễn, Hồ Chí Minh cho rằng: Chủ nghĩa Mác - Lênin “không phải là giáo điều, nó là kim chỉ nam cho hành động cách mạng... Không phải cái gì cứng nhắc, nó đầy tính sáng tạo... luôn cần được bổ sung bằng những kết luận mới rút ra trong thực tiễn sinh động” [1, trang 615]. Bản thân Hồ Chí Minh là người luôn luôn vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin vào thực tiễn cách mạng Việt Nam. Người đã kiến tạo nên một tư tưởng có giá trị to lớn trên mọi phương diện về cách mạng Việt Nam, về mối quan hệ của cách mạng Việt Nam với cách mạng thế giới, về xây dựng chính đảng ở một nước thuộc địa và phong kiến, xây dựng lực lượng khối đại đoàn kết dân tộc, về xây dựng chủ nghĩa xã hội trong điều kiện của một nước nông nghiệp lạc hậu có điểm xuất phát thấp. Đúng như đánh giá về Chủ tịch Hồ Chí Minh trên bình diện nhà tư tưởng lý luận, đồng chí Phạm Văn Đồng đã sớm đưa ra nhận định: Người không chỉ vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin mà còn làm phong phú chủ nghĩa Mác - Lênin một cách thiết thực.

Trong lịch sử tư tưởng và phong trào cách mạng thế giới, từ năm 1887, Ph.Ăngghen trong bức thư gửi bà Phlo-ren-xơ Kenli-vi-sne-vét-xcai-a- nữ sĩ người Mỹ đã chỉ rõ: “Lý luận của chúng tôi là lý luận của sự phát triển, chứ không phải là một giáo điều mà người ta phải học thuộc lòng và lặp lại một cách máy móc” [2, trang 196]. Nghĩa là bản chất khoa học, cách mạng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh không chỉ là bản chất nội tại, vốn có trong những nội dung các nguyên lý của nó mà còn bao hàm ở tính mở của nó. Bản chất này đòi hỏi phải luôn được bổ sung, phát triển từ tổng kết thực tiễn mới. Chính vì vậy mà các đảng cộng sản chân chính, trong đó có Đảng

Cộng sản Việt Nam luôn nhận thức, xử lý và giải quyết tốt quan hệ giữa kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh.

Kế tục trung thành và xuất sắc sự nghiệp của Chủ tịch Hồ Chí Minh, những thành tựu Việt Nam đã đạt được có ý nghĩa lịch sử trong cách mạng giải phóng dân tộc hay trong công cuộc đổi mới hiện nay là kết quả của việc kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh, kiên định mục tiêu “Độc lập dân tộc gắn liền với Chủ nghĩa xã hội”, Kiên định đường lối đổi mới, sáng tạo để xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Những thành công trong công cuộc đổi mới, xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa đã mang lại cho Việt Nam vị thế, niềm phấn khởi, tự hào và ngày càng tin tưởng vào sự lãnh đạo đúng đắn và sáng suốt của Đảng Cộng sản Việt Nam. Nhân tố quyết định nhất đối với những thành tựu mà đất nước ta, nhân dân ta đạt được trên mỗi chặng đường cách mạng.

Vận dụng, phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh là tất yếu khách quan còn xuất phát từ yêu cầu của bối cảnh mới. Hiện nay, tình hình khu vực và thế giới có nhiều biến động, diễn biến nhanh, phức tạp, khó lường, khó dự báo. Các thế lực thù địch không từ thủ đoạn nào bôi xấu, xuyên tạc, phủ nhận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Đúng như Đại hội XIII của Đảng chỉ rõ: “Trong những năm tới dự báo tình hình thế giới và khu vực tiếp tục có nhiều thay đổi rất nhanh, phức tạp, khó lường. Hòa bình, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế lớn, song cũng đứng trước nhiều trở ngại, khó khăn, thách thức. Toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế tiếp tục tiến triển, nhưng cũng đang bị đe dọa bởi sự trỗi dậy của chủ nghĩa dân tộc cực đoan, cạnh tranh chiến lược, cạnh tranh kinh tế, chiến tranh thương mại diễn ra gay gắt. Do tác động của đại dịch Covid-19, thế giới rơi vào khủng hoảng nghiêm trọng nhiều mặt. Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư phát triển mạnh mẽ, tạo đột phá trên nhiều lĩnh vực, mang đến cả thời cơ và thách thức

đối với mọi quốc gia. Các nước điều chỉnh chiến lược và phương thức phát triển nhằm thích ứng với tình hình mới. Khu vực Châu Á - Thái Bình Dương tiếp tục có vị trí chiến lược ngày càng quan trọng. Tại Đông Nam Á, môi trường an ninh, tranh chấp chủ quyền trên biển Đông còn diễn biến phức tạp. Biến đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh và các vấn đề an ninh phi truyền thống khác, nhất là an ninh mạng, ngày càng tác động mạnh mẽ, nhiều mặt, đe dọa nghiêm trọng đến sự phát triển ổn định, bền vững của thế giới, khu vực và đất nước ta”[3, trang 58]. Bối cảnh, tình hình mới, khi công cuộc đổi mới, xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ngày càng đi vào chiều sâu, đòi hỏi chúng ta phải vừa kiên định vừa vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn hiện nay. Trước vận hội mới, cơ đồ mới của đất nước và dân tộc, chúng ta ngày càng thấu hiểu và thấm nhuần sâu sắc những di huấn, chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh về việc vận dụng phương châm: “Dĩ bất biến, ứng vạn biến”, về cách học tập “tinh thần xử trí mọi việc”, quán triệt sâu sắc “chân lý phổ biến” của chủ nghĩa Mác - Lênin, bám sát nguyên tắc quan điểm lịch sử cụ thể, không ngừng hoàn thiện đường lối đổi mới phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, đáp ứng đòi hỏi khách quan, phù hợp với xu thế phát triển của thời đại.

Thực tiễn gần 40 năm đổi mới đất nước, với những thành tựu đạt được từ khi chuyển từ nền kinh tế tập trung quan liêu bao cấp sang nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa đã khẳng định đường lối đổi mới của Đảng ta là đúng đắn, đáp ứng được nhu cầu, nguyện vọng của nhân dân, phù hợp với thực tiễn trong nước và thế giới, là minh chứng rõ ràng nhất về những giá trị to lớn, soi sáng, dẫn đường của tư tưởng Hồ Chí Minh, đồng thời cũng thể hiện tầm vóc, bản lĩnh, trí tuệ của Đảng ta trong việc nghiên cứu, vận dụng sáng tạo, bổ sung và phát triển tư tưởng Hồ Chí Minh trong sự nghiệp đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Đồng thời, có kiên định và vận dụng,

phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh chúng ta mới bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch tấn công vào công cuộc đổi mới của Việt Nam dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, trên nền tảng lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh được hiệu quả.

2. MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ NGHIÊN CỨU, VẬN DỤNG SÁNG TẠO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH TRONG PHÁT TRIỂN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA PHẢI QUÁN TRIỆT QUAN ĐIỂM LỊCH SỬ CỤ THỂ

Tư tưởng Hồ Chí Minh có bản chất khoa học, cách mạng bởi vì Hồ Chí Minh đến với chủ nghĩa Mác - Lênin, trên nền tảng lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, thế giới quan khoa học, phương pháp luận biện chứng duy vật và lịch sử, thông qua hoạt động thực tiễn, Hồ Chí Minh đã có sự chuyển biến mang tính bước ngoặt về tư tưởng cách mạng. Thực tiễn cho thấy, Hồ Chí Minh không chỉ tiếp thu và chuyển hóa những giá trị tích cực, tiến bộ của truyền thống dân tộc, tinh hoa văn hóa của nhân loại mà còn nhận thức được quy luật, xu thế phát triển tất yếu của thời đại mới mở ra sau Cách mạng tháng Mười Nga năm 1917. Những giá trị lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin đã giúp cho Người nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn, từ đó hình thành nên một hệ thống những quan điểm toàn diện, cơ bản, sâu sắc về cách mạng Việt Nam. Như vậy, bản thân sự ra đời của tư tưởng Hồ Chí Minh đã góp phần bổ sung, phát triển và phong phú thêm kho tàng lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin lên một trình độ mới về chất phù hợp với thời đại mới, phù hợp với thực tiễn của cách mạng Việt Nam.

Trong quá trình hoạt động cách mạng, một đặc điểm rõ nét được thể hiện trong tư tưởng Hồ Chí Minh đó là việc khảo cứu các phong trào cách mạng, tiếp thu những bài học được tổng kết từ phong trào cách mạng, phong trào đấu tranh của giai cấp công nhân trên thế giới đầu thế kỷ XX. Được trang bị

bởi những nguyên tắc phương pháp luận biện chứng khoa học cho việc tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận, nhận thức thế giới. Đó là các nguyên tắc khách quan, toàn diện, phát triển, lịch sử - cụ thể, thống nhất giữa lý luận và thực tiễn.

Nguyên tắc lịch sử - cụ thể yêu cầu xem xét sự vật phải vừa cụ thể (trong không gian, thời gian xác định) vừa lịch sử (trong hoàn cảnh lịch sử, điều kiện lịch sử cụ thể). Do vậy, nguyên tắc này chống giáo điều, rập khuôn, máy móc, xa rời thực tế. V.I.Lênin đã chỉ rõ yêu cầu này, đòi hỏi “Xem xét mỗi vấn đề theo quan điểm sau đây: một hiện tượng nhất định đã xuất hiện trong lịch sử như thế nào, hiện tượng đó đã trải qua những giai đoạn phát triển chủ yếu nào, và đứng trên quan điểm của sự phát triển đó xem xét hiện nay nó đã trở thành như thế nào”[4, trang 78].

Bệnh giáo điều chủ nghĩa là khuynh hướng tư tưởng và hành động cường điệu lý luận coi nhẹ thực tiễn, tách lý luận khỏi thực tiễn, thiếu quan điểm lịch sử cụ thể. Ở Việt Nam, thực tế nghiên cứu cho thấy có hai loại giáo điều, đó là giáo điều lý luận và giáo điều kinh nghiệm. Giáo điều lý luận biểu hiện ở việc học tập lý luận tách rời với thực tiễn, xa rời cuộc sống, rơi vào bệnh sách vở, v.v... Giáo điều kinh nghiệm biểu hiện ở việc áp dụng dập khuôn, máy móc kinh nghiệm của ngành khác vào ngành mình, của địa phương khác vào địa phương mình, của nước khác vào nước mình, v.v.. không tính đến những điều kiện lịch sử - cụ thể.

Thực tế, kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo có quan hệ biện chứng, tác động lẫn nhau. Kiên định là cơ sở để vận dụng, phát triển sáng tạo đúng đắn. Nếu kiên định nhưng không vận dụng, phát triển sáng tạo đúng đắn sẽ rơi vào bảo thủ, sơ cứng, cứng nhắc, trì trệ, giáo điều. Ngược lại, vận dụng, phát triển sáng tạo đúng đắn đòi hỏi phải kiên định, nếu không dễ trở thành xét lại, cơ hội.

Vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh cần kiên định, không xa rời bản chất khoa học, cách mạng, cũng như những nguyên lý căn bản

của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trở thành bản lĩnh, không lay chuyển trước mọi tình huống. Kiên định khác với bảo thủ, trì trệ, cố chấp, kiên định là cơ sở, nền tảng, điều kiện để vận dụng, phát triển sáng tạo, và ngược lại, vận dụng, phát triển sáng tạo, khoa học sẽ góp phần củng cố niềm tin, sự hiểu biết, lập trường, thái độ để tăng cường, bồi đắp bản lĩnh, củng cố sự kiên định. Nếu không kiên định thì khi vận dụng, phát triển sáng tạo dễ hoang mang, dao động, chệch hướng, mất lập trường, dẫn tới vận dụng, phát triển không có nguyên tắc, tùy tiện, không khoa học, sẽ rơi vào xét lại, dẫn tới sai lầm, thất bại.

Trong bối cảnh hiện nay, thế giới đang trải qua một thời kỳ biến đổi cực kỳ nhanh chóng với những diễn biến phức tạp, đa chiều, thay đổi khó lường. Đó là những căn cứ, những vấn đề đặt ra để xác định phương hướng vận dụng, phát triển tư tưởng Hồ Chí Minh nhằm giải quyết có hiệu quả những vấn đề thực tiễn đất nước đang đòi hỏi, yêu cầu, đưa sự nghiệp đổi mới, phát triển đất nước tiếp tục tiến lên. Do vậy, những quan điểm cơ bản chỉ đạo việc vận dụng và phát triển tư tưởng Hồ Chí Minh trong phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa hiện nay cần phải được quán triệt sâu sắc trong nhận thức và tổ chức thực hiện. Một số nội dung cần lưu ý, quán triệt quan điểm lịch sử- cụ thể khi vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh trong phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa hiện nay, đó là:

- Hồ Chí Minh là nhà tư tưởng, là anh hùng giải phóng dân tộc, nhà văn hóa kiệt xuất của Việt Nam, đồng thời là một nhà hoạt động cách mạng chuyên nghiệp, nhà tổ chức cách mạng tài ba, linh hoạt, sáng tạo, luôn luôn lấy thực tiễn làm điểm xuất phát, tùy vào từng hoàn cảnh cụ thể, đòi hỏi thực tiễn mà Người có những sách lược, đường lối, cách ứng xử, xử trí sáng tạo để lãnh đạo cách mạng Việt Nam dành được mục tiêu thắng lợi. Vận dụng và phát triển tư tưởng của Người trong điều kiện phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa cần

thâm nhuần sâu sắc đặc điểm, giá trị này của tư tưởng Hồ Chí Minh

- Nghiên cứu để nhận thức hay để vận dụng một quan điểm, một tư tưởng, một nội dung trong tác phẩm nào của Hồ Chí Minh đều cần thiết và nhất thiết phải đặt nó trong một bối cảnh lịch sử cụ thể, đối tượng là ai, nhằm mục đích gì, trong hoàn cảnh nào... để tránh tuyệt đối việc suy diễn, quy kết, nhầm lẫn, sai lệch, xa rời tư tưởng Hồ Chí Minh. Cần nghiêm túc thực hiện nguyên tắc là khi nghiên cứu, tìm hiểu nội dung tư tưởng Hồ Chí Minh không chỉ nhìn vào câu chữ, hình thức, mà nhất định là phải có quan điểm lịch sử cụ thể để nhận rõ tinh thần cơ bản, nội dung cốt lõi, đích thực, thực chất của tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh được thực hiện nhất quán, xuyên suốt trong nửa thế kỷ hoạt động cách mạng, cống hiến cho dân tộc và nhân loại.

- Nghiên cứu, vận dụng và phát triển tư tưởng Hồ Chí Minh trên quan điểm lịch sử- cụ thể phải thâm nhuần và hiểu sâu sắc rằng, cũng giống như C.Mác, Lênin, hay các nhà tư tưởng khác trong lịch sử nhân loại, Hồ Chí Minh là một hiện thân của lịch sử, Người sống và hoạt động trong một giai đoạn lịch sử nhất định. Tư tưởng Hồ Chí Minh là sản phẩm của một con người, sản phẩm của một hoàn cảnh lịch sử nhất định, nó chịu sự chi phối trực tiếp của hoàn cảnh lịch sử đó. Do đó, trong bối cảnh nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa hiện nay cần vận dụng sáng tạo, bổ sung và phát triển tư tưởng Hồ Chí Minh trên cơ sở phải phân tích, hiểu rõ bối cảnh lịch sử mới và những vấn đề yêu cầu đặt ra của dân tộc và của thời đại.

3. NHỮNG NGUYÊN TẮC CƠ BẢN TRONG NGHIÊN CỨU, VẬN DỤNG SÁNG TẠO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TRONG PHÁT TRIỂN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở VIỆT NAM

Trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn thể hiện rõ quyết tâm của Đảng về việc nghiên

cứu, học tập, vận dụng và phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh nhằm đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Trên nền tảng kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng Cộng sản Việt Nam đã có những vận dụng, phát triển hết sức sáng tạo chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh vào điều kiện thực tiễn cụ thể mới của Việt Nam. Đảng đã đề ra mô hình chủ nghĩa xã hội Việt Nam với tám đặc trưng, trong đó nội dung đầu tiên “Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh” vừa là đặc trưng vừa là mục đích của chủ nghĩa xã hội Việt Nam. Đảng Cộng sản Việt Nam cũng đề ra tám phương hướng lớn để xây dựng chủ nghĩa xã hội cùng mười mối quan hệ lớn cần giải quyết trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội. Đồng thời, Đảng ta cũng chỉ rõ cụ thể hơn: “Con đường đi lên của nước ta là sự phát triển quá độ lên chủ nghĩa xã hội bỏ qua chế độ tư bản chủ nghĩa, tức là bỏ qua việc xác lập vị trí thống trị của quan hệ sản xuất và kiến trúc thượng tầng tư bản chủ nghĩa, nhưng tiếp thu, kế thừa những thành tựu mà nhân loại đã đạt được dưới chế độ tư bản chủ nghĩa, đặc biệt về khoa học và công nghệ để phát triển nhanh lực lượng sản xuất, xây dựng nền kinh tế hiện đại” [5, trang 84], Đảng ta cũng thể hiện bản lĩnh, sáng tạo trong lãnh đạo phát triển nền kinh tế đất nước là nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Đây là sự vận dụng, phát triển sáng tạo quan trọng của lý luận chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về con đường lên chủ nghĩa xã hội bỏ qua chế độ tư bản chủ nghĩa ở Việt Nam của Đảng ta. Chủ nghĩa xã hội Việt Nam dựa trên các trụ cột cơ bản. Trong đó, Về trụ cột kinh tế, Đảng coi kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa là mô hình kinh tế tổng quát của nước ta trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội; kinh tế nhà nước giữ vai trò chủ đạo, kinh tế tư nhân là động lực quan trọng của nền kinh tế, v.v.. Nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa “là nền kinh tế thị trường hiện đại, hội nhập quốc tế, vận hành đầy đủ, đồng bộ theo các quy luật của kinh tế thị trường, có sự quản lý của Nhà nước pháp quyền xã

hội chủ nghĩa, do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo; bảo đảm định hướng xã hội chủ nghĩa vì mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh” phù hợp với từng giai đoạn phát triển của đất nước” [6, trang 128].

Trong các Đại hội thời kỳ đổi mới, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn đề ra nhiệm vụ “Kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, vận dụng sáng tạo và phát triển phù hợp với thực tiễn Việt Nam” [7, trang 199]. Văn kiện Đại hội XIII của Đảng cũng tiếp tục nhấn mạnh “Kiên định và không ngừng vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh phù hợp với thực tiễn Việt Nam trong từng giai đoạn” [8, trang 80]. Như vậy, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn luôn vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trên cơ sở quan điểm lịch sử, cụ thể. Vì vậy, trong quá trình lãnh đạo công cuộc đổi mới, Đảng không rơi vào bảo thủ, trì trệ, máy móc, giáo điều, dập khuôn.

Trong bối cảnh mới, nghiên cứu, vận dụng và phát triển trung thành, sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh trong phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, cần tiếp tục thực hiện tốt một số nội dung cơ bản sau:

- Trung thành với tư tưởng Hồ Chí Minh là kiên định, vững bước trên con đường mà Hồ Chí Minh, Đảng và nhân dân ta đã lựa chọn, với mục tiêu lý tưởng là: Độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội, là độc lập thống nhất cho Tổ quốc, tự do cơm áo cho nhân dân, công bằng và hạnh phúc cho mọi người, hòa bình và hữu nghị giữa các dân tộc.

- Trung thành với tư tưởng Hồ Chí Minh là trung thành với logic phát triển tư tưởng của Người. Luôn lấy thực tiễn của cách mạng làm điểm xuất phát, phải nắm vững quy luật phát triển của xã hội, xác định đúng mục tiêu, nhiệm vụ của việc phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa đúng mục tiêu, nhiệm vụ theo xu hướng vận động của lịch sử.

- Vận dụng, phát triển sáng tạo đồng thời tạo ra những kết quả khoa học mới để tiếp tục củng cố, khẳng định, làm giàu thêm bản chất khoa học, cách mạng của tư tưởng Hồ Chí Minh bằng những bổ sung, phát triển khoa học phù hợp thực tiễn hiện nay.

- Nghiên cứu, vận dụng, phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh phải trên cơ sở kiên định bản chất khoa học, cách mạng vốn có, những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, trên quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam, không hoang mang, dao động, mất phương hướng. Đồng thời cần tránh khuynh hướng nhân danh “kiên định” để ngại đổi mới, không dám bổ sung, vận dụng, phát triển sáng tạo, rơi vào bảo thủ, trì trệ, giáo điều, không thấy được những đổi thay của thực tiễn, sự phát triển của khoa học - công nghệ. Ngược lại, cũng cần tránh khuynh hướng nhân danh “đổi mới, bổ sung, vận dụng, phát triển sáng tạo” để xét lại, xuyên tạc, bổ sung một cách vô nguyên tắc, phủ định sạch trơn bản chất khoa học, cách mạng của chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh thường xuyên căn dặn cán bộ, đảng viên phải khắc phục bệnh giáo điều đồng thời phải đề phòng chủ nghĩa xét lại, Người cũng nhắc nhở là trong cách mạng dân tộc dân chủ cũng như cách mạng xã hội chủ nghĩa, đều phải xuất phát từ hoàn cảnh thực tiễn của Việt Nam, phải nắm vững quy luật phát triển của cách mạng, phải tính toán cẩn thận những điều kiện cụ

thể, những biện pháp cụ thể, có như vậy mới định ra được đường lối, phương châm, bước đi cụ thể của cách mạng xã hội chủ nghĩa thích hợp với tình hình nước ta. Những quan điểm này của Người này có giá trị, ý nghĩa thiết thực đối với cán chúng ta trong việc nắm vững và xử lý quan hệ giữa kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh trong phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa.

Nắm vững và thực hành tốt các nguyên tắc phương pháp luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh như nguyên tắc khách quan, phát triển, toàn diện, lịch sử - cụ thể, thống nhất giữa lý luận và thực tiễn vào nhận thức, nắm vững và xử lý quan hệ giữa kiên định và bổ sung, phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh là một yêu cầu khách quan trong phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa hiện nay. Trong đó, nguyên tắc lịch sử cụ thể đòi hỏi phải căn cứ vào tình hình thực tiễn công cuộc đổi mới, phát triển toàn diện đất nước để giải quyết yêu cầu này. Trong sự nghiệp đổi mới, phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa xuất hiện nhiều vấn đề mà sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh chưa đề cập đến, nhưng trên nền tảng, giá trị của tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng ta, chúng ta phải học tập, vận dụng một cách sáng tạo, đồng thời phải nghiên cứu, bổ sung, phát triển tư tưởng Hồ Chí Minh phù hợp với bối cảnh lịch sử trong nước, với cục diện, xu thế mới trên thế giới hiện nay./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội 2011, tập 15.
2. *C.Mác và Ăngghen Toàn tập*, Nxb CTQG ST, Hà Nội 1999.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập 1. Nxb CTQG ST, Hà Nội 2021.
4. *V.I. Lênin Toàn tập*, Nhà xuất bản Tiến bộ. M 1978.
5. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện đại hội*

đại biểu toàn quốc lần thứ X, Nxb CTQG ST, Hà Nội 2001.

6. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập 1. Nxb CTQG ST, Hà Nội 2021.
7. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb CTQG ST, Hà Nội 2016.
8. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập 1. Nxb CTQG ST. Hà Nội 2021.